

کانتاگیوس ایکتیما

(Contagious Ecthyma)

د دغه رنځ واقع کیدل
په افغانستان کی
پیژندل شوی دی.

۱. تعریف

کانتا گیوس ایکتیما (Contagious ecthyma) یو ساری رنځ دی چه په میرو او وزوکی جلدی التهاب منځ ته راوړی. زخمونه په لمري قدم کی د څوانو څارویو په شوندوکی پیداکیری. د ارنځ په وزوکی نسبت و میرو ته پیر سخت وي.

۲. عامل

د کانتا گیوس ایکتیما (Contagious ecthyma) ویروس د پارافاکس ویروس (Pox viridae) د جنس او د پوکس ویریدا (Parapox virus) د فامیل څخه دی.

۳. انتقال

د ارنځ په هغه وخت کی انتقال مومی چه روغ څاروی د رنځور څاروی سره په تماس کی شي او یا دا چه د هر هغه څه سره چه د رنځور څاروی د بدن د افرازاتو سره په تماس کی شوی اوسي. ویروس دوچ ماحول سره بنه مقاومت لری او تر یوه کال پوري ژوندي پاتي کیدلی شي. حتی ۱۲ کاله وروسته دا ویروس له همدي وچ قشر يا پوستکي څخه په لاس راغلی دی. هغه څاروی چه په نا پاکه اسيدي او يا درشتون او ګلکو خوراکي موادو باندی تغذیه شوی اوسي په خاص دول د دی ویروس د تکثر لپاره حساس وي چه عمدہ علت ئی په خوله کی د زخمونو د تخریبی برخو موجودیت دی.

په افغانستان کی د خارویو ساری رنخونه

۴. اخته کیدونکی خاروی

میری او وزی په خاص ډول په دی رنځ اخته کیږي. دا رنځ په ټولو خارویو کی په څوانو ورغمواو وریو کی د لنګون څخه وروسته او ځینې وختونه په بالغه خارویو کی په هغه صورت کی چه معافیت ئی په طبیعی ډول سره د تماں په نتیجه کی لاس ته راوړی وی لیدل کیږي.

انسانان هغه وخت مبتلا کیږي چه په خپلو لاسونو سره مبتلا شوی خاروی سره تماں وکړي.

کانتاګیوس ایكتیما (Contagious ecthyma) انسانان مبتلا کوي.

۵. کلینیکی نښی

لمرنی زخمونه د شوندو په جلد، او ورپسی د خولی په کنج او غورونوکی منځ ته راخی. دا زخمونه د پېښو د بېننګرو په منځنی برخه او د شریاتونو د بندونو په حصه کی هم لیدل کیږي. هغه میری او وزی چه د خپلو وریو او ورغمو په پالنه بوختی اوسي د هغوى په غایبونو کی د زخمونو د پیداکیدو سبب کیږي. دغه زخمونه په یوه کڅوره او بالاخره په یوه چرک لرونکی دانی باندی بدليږي مخکی له دی چه یو سخت فشر لرونکی پوست د زخم جور کړي.

د ۴-۱ اونیو په موده کی دا د زخم پوستکی ولېږي او انساج بدون د زخم د اثر څخه جورېږي. د مرض په سخته مرحله کی خاروی خوراک نشی کولی او په نتیجه کی خپل وزن د لاسه ورکوی بالخصوص په هغه صورت چه کوم دوهمي انفششن ورسه مل شي. دزیاتو زخمونو موجودیت د پېښو په برخه کی گوډوالی منځ ته راوړي. په غولانځه باندی زخمونه د غولانځی د التهاب سبب کیږي.

۶. غیری معمولی موندنی

په خوله کی د زخمونو موجودیت د خاروی د مرګ سبب نه کیږي مګر په هغه صورت کی چه بچی ئی دیر کوچنی او د خولی زخمونه ئی سخت د کوم حالت په ونتیجه کی چه تی ونه شي روډلی ممکن د مرګ سبب شي. همدارنګه په جلد باندی زخمونه لکه څنګه چه پورته ورته یادونه وشهه لیدل کیږي.

٧. تشخیص

د خولی زخمونه او دهغوي موقعيت، عمر او حساسيت د خاروي مشخص حالت په گونه کوي. قطعی تشخیص په لابراتوار کی د هستو پتالوژيکي، الکترون مايكروسكوبی آزمونيو او د ویروس په جلا کولو سره صورت نيسی.

٨. درمنه

دغه رنخ یوه معینه موده لری او کوم خاص تداوى ته پکنې ضرورت نشته. هغه ورغمي او وری چه په سخت دول سره مبتلا شوي اوسي او خوراک نشي کولي نو عمومي حفاظتی کمک ته به ضرورت ولري. حیني انتي بيوتيكونه لکه پنسلين (Penicililine) او اوكسي تيترا سكلين (Oxytetracycline) په سخت حالت کي دنورو باكترياوي امراسو د مخنيوي په خاطر استعمال کړي.

٩. مخنيوي او کنترول

هغه خاروبيو چه دا رنځ ئي تير کړي د دی طبیعی انفكشن په صورت کی یو قوي معافیت تر لاسه کوي چه بیا د مبتلا کیدو په مقابل بیر سخت مقاومت لري.

په حینو ملکونوکی ژوندي واکسین موجود دی چه مناسبه اندازه معافیت د پیداکولو قابلیت لری. په هر صورت واکسین باید په دیراحتیاط سره استعمال شی تر څو د پاک چاپږیال د ملوث کیدو سبب نه شی. واکسین شوی خاروی باید تر هغه وخته پوري جلاوسائل شی تر شود زخم پوستکی ئی ولویروی. د دی واکسینونتطبیق کولو توصیه تر هغه وخته پوري نه کیږي تر څوچه د یوی رمی د مبتلا کیدو خطر موجود نه اوسي.

دا واکسین په افغانستان کی نه تطبيق کیږي. هر هغه کس چه مبتلا شوي خاروی سره تماس کوي باید حفاظتی کالي بالخصوص دست کشي به لاس کړي.

د خولی د زخم پوستکی په شوندو
باندی.

د خولی د زخم کھوره د یوه
شخص
په گوته باندی.